

EDINOST

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8 uri zjutraj.
 "Edinost" stane:
 za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 8.— gl.
 za pol leta 3.— 4.50
 za četr leta 1.50— 2.25
 Z "Novičarjem" vred:
 za vse 1. to gld. 7.—
 " pol leta 3.50
 " četr 1.75
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnih tobaka v Trstu po 5 nov.
 v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
 "Novičar" pa po 2 nov.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinstvu • med.

Neopravičena strogost na jedni, pregrešna popustljivost na drugi strani.

(Virni dopis.)

S Kranjskega, 12. jan.

Ligaši v "Slovencu" zadnji čas zopet bolj mahajo po slovenskih duhovnih in neduhovnih, kateri ne trobijo v rog njihove politične neizmotljivosti. Tudi vrla "Edinost" jim močno preseda, ker jim odkriva resnico. Zato pa vedno bolj podobni postajajo obsedencu. Cele golide črnega strupa so že izbruhali nad slovenske "liberalce" in "radikale", katere jim ustvarjajo zmenčani možgani. Z novim letom so si pak kupili od francoskih in italijanskih rudečkarjev še par sodcev rudeče barve iz framsoskih lož. Po jedni strani črni, po drugi pa strahovito rudeči jim morajo biti in morajo biti te zoprne slovenske počasti. Ali so pa res Slovenci taki? Ali je res kranjska dežela že postala framsoska? Do danes še ne! Marsikaj slabega smo že Kranjci videli in slišali, ali tega doslej še nismo čuli, da bi imeli tu kakega framsona. Celo njih nauki so bili do novega leta skoraj popolnoma neznani. V mnogih in dolgih člankih pa daje sedaj "Slovenec" o tej nečloveški družbi in njenih namenih natančne pouke. Da, še več! Framsioni so mu baje že vsi Slovenci, ki niso njegovi naročniki. In, če še niso, naj se le ustavljajo, postati morajo, prej ne bo miru! Ni čuda, da je med kranjskimi duhovni mnogo "moralcev" in "takov", saj je "Slovenec" že dokazal, da so framsioni, in tedaj je oni mož prav imel, ki jih je tako krestil. Ravno ta list rad govori o pohujšanji, katero se godi od strani radikalnih slovenskih časopisov. Sam pa še veliko strašneje pobujšuje, ko po krivici blati a v oje duhovne sobrate pred ljudstvom, in verni tovariš, nemškoliberalni "Laibacher Wochenschrift", mu z veseljem pritrkuje. Še celo ljudje, ki se ne vtikajo

v politiko, pravijo: "gotovo je zašel "Slovenec" na napačno pot, ker brezverski "Wochenblatt" ponatiskuje in odobrava njegove napade na duhovne". Tako daleč je že pri nas dozorela katoliška zavest, katero je zasejal dr. Mahnič.

In vendar bi prava katoliška metla, ki ometa smeti in skrbi za večni blagor vseh narodov jednak, tudi na Kranjskem lehko našla kaj potrebnega posla. Pri Nemcih namreč še več, kakor pri Slovencih. Pometati naj bi začela na primer s Kranjskega, in posebno iz Ljubljane, nemške brezverne in židovske časopise. Te nesnage se naroča za Ljubljano več, kakor "Slovenca" in "Naroda" skupaj. In kaj se stori zoper njo? Mahničani doslej še niso obrnil niti jezik, niti peresa. Celo prijazno občujejo z nemškutarji, ti ljubezni duhovni pastirji. V resnici liberalni nemškutar sedi tedaj v varnem zavetji, ubogi slovenski trpin pa, ki daruje svoje žulje za gmotni blagor svojega naroda, je že zaradi tega obsojen v pekel. Liberalizem je greh, še hujši greh je pa pri "Slovencu" narodnost, in to le pri "Slovencu"!

Izmed mnogih slučajev naj navedem še jednega, ki kaže Mahničanov srčnost v pravi luči. Dne 8. t. m. se je vrnila slovenska instalacija novega luteranskega župnika v Ljubljani. Verska stipljivost je sicer lepa čednost, toda, tu je je bilo že čez mero. Pri tej slavnosti v luteranski cerkvi so katoliški nemški turnarji "veličastno" prepevali in imel je, kakor poroča uradni list, "der als Kanzlerredner gefeierte Superintendent Schack eine tiefempfundene, zu Herzen dringende Ansprache". Hren I. bi bil tako pisanje v ljubljanski cerkvi sv. Petra treščil raz leco. Našim Hrenovcem pa tak hren ne gre v nos, dasiravno ga imajo pred nosom, mar več čitajo "v srce segajoče" poveličevanje luteranskih pridig v katoliški Ljubljani z molčedo zadovoljnostjo. Mislijo si, saj je

bilo vse to nemško in pri Nemcih ni mogče pohujšanje. In še bi tudi bilo, naj bo, kaj nam mar! Poskusite pa Vi, gospod urednik, kaj podobnega napisati o slovanski pravoslavni cerkvi tržaški, in, dasiravno pravoslavnih smote niso tako velike, kakor luteranske, nastal bode tak ogenj po hišah Mahničanov, da boste iz Trsta lehko videli na šenklavško uro v Ljubljani in na semeniško v Gorici.

Toliko za danes, da Primorci spoznate, koliko mero človeških slabostij imajo naši čudni svetniki, ki si upajo noč in dan sedeti na sodnem stolu in mahati z žezlom celo ob bregova jadranskega morja. Srčnost jim je prva katoliška čednost, toda le v političnem boji proti svojim slovenskim bratom. Zatorej, majhajte Mahničani:

O, le naprej! O, le naprej!

Dokler je Slovencev kaj.

Nekdo, ki je gotovo tako dober katolik, kakor prvak sam mej ligaši.

Naši poslanci in položaj.

Govoril poslanec prof. Fr. Šuklja v 183. seji drž. zborna dn 15. decembra t. l.

(Konec.)

Ako pa gre za koalicijo, za ustope leric v tako koalicjsko večino, kakereno zahteva, moram reči: rebus sic stantibus. Zgoditi bi se morale najkorenitejše premembe v mišljenju te stranke, predno bi taka koalicjska večina z levico nehalo biti vedno nevarnost za nemške narode te države. (Odobravanje.)

Ne maram svojega govora neprimerno raztegniti, zato naj mi bo dovoljeno omeniti le nekatere reči in to z ozirom na neposrednega mojega gospoda predgovornika od mladočanske stranke (dr. Kramar). Priznavam, da ima mladočanka stranka neprecenljivo prednost, živo izvirnost in —

ali rekel kaj neumnega, to ni nič posebnega. Človek se mora tudi zavedati, da je budalo — to je veliko tehtnejši in važnejši nauk. Njega, ki je to pisal, najpoštnejšega moža Francoske, imenoval je Jurij Kristof Lichtenberg, ta najpoštenejši mož Nemšije, dobrovoljnega blebetata. Blebetata sta bila oba, ta dioskurna dvojica humor. Ali niju blebetanje je bilo tako, da ju je vse zvesto poslušal. Imelo je samo to napako, da je premalo časa trajalo. Montaigne-ovih in Lichtenbergovih zvezkov imamo pre malo. Bavila sta se moža s stroko, kateri je prav mala ljudi večih, s spoznavanjem ljudi. V tej stroki sta dosegla pač največo virtuoznost na vesoljnem svetu, zatoraj naj o navadah in običajih blebetata, kolikor in dokler se jima ljubi — vedno bode človek zvesto poslušal. Njima ni bilo blebetanje, ampak reč sama govorjenja namen.

Dandanes reč ne velja nič, a ničemur nos osobe vse. Ljudje govore brez pameti, in ker je razsodnih poslušalcev manj nego kratkovidnih, godi se tako brez konca in kraja v veselje množici, ki slepila ne vidi in jo mami le puh "spretnega" govora: dare pondus oratio idonea fumo.) Prejšnje

Oglas in oznanila se račune po 8 novembrovem v petitu; za načrte z debelimi črkami se plačuje prostor, kjer bi ga obseglo navadna vrstic.

Pozlana, javna zahvala, osmrtnice itd. se račune po pogodbah.

Vsi napisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovan ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročino, reklamacije in inserata prejema upravitelj Piazza Caserma št. 2 Odprte reklamacije o proste poštnine

• V edinstvu • med.

kar rad konstatiram — sposobnost in veselje za delo. O programu ne maram danas polemizirati. Le previdno naj opozorim na nekaj, o čemur se bomo kdaj še meniti moralni, prav ker želimo iskreno zvezeti Čebi, s katerimi nas vežejo tolike narodne vezi. Zato, gospoda moja, naj vas le previdno opozarjam na to, da bo treba koncentega pojasnila, da se odpravi navidezno nasprotstvo mej tistimi, ki se poganjajo za historično pravo in mej tistimi od nas, ki zagovarjajo naravno pravo, ker jo historično pravo za nas samo velika krivica.

Z druge strani nam tudi ni zameriti, da mi zastopniki alpskih in kraških dežel, redi smem brez ozira na narodnost, prav resno uvažujemo gospodarske konsekvence državopopravne samostalnosti sudetskih dežel. Upam pa, da bo moč najti dotedni modus, samo nekaj bi omenil gospodu predgovorniku.

On je sam o tem govoril, da se drži mladočenska stranka programa stare desnice.

Samo akademično naglašanje tega programa uam nič ne koristi in jas vsaj osdim, da Mladočehom ne bo preostalo drugačia nič, kakor zapustiti stariče neplodne negacije; kakor vsaka velika politična stranka, morali bodo iskati positivnih političnih pridobitev, te pa bo doseči dosti laglje v zvezi s sorodnimi elementi na desni, kakor v zvezi z drugimi strankami.

Naj primerjam dve spomina vredni izjavi: Izjavo načelnika poljskega kluba in ono odličnega govornika mladočenskega kluba, dra. Herolda. Nj. ekscelencia gospod pl. Jaworski je reklo:

"Poslanci češke narodnosti iz Češke niso premenili svoje narodnosti, ampak svojo politiko, politiko, katere so se držali iz začetka, politiko odločne opozicije in politiko glede mejnarskih razmer, proti jedni in proti drugi se moramo odločno izjaviti."

Tako se je izjavil poklicani govornik

čase so vprašali volilci svojega poslance: "Od kod si prišel, kdo si in kaj znak?" — Danes zadostuje že popolnoma, da je poslanec istega strankarskega mišljenja, kakor njegovi volilci, in sposnajo ga za sposobnega, da se o vseh rečeh, katero pridejo na vrsto v kakem narodnem zastopu, takoj oglasti — brez strokovnega znanja, brez študij, brez duhovitosti. Znan vzglad te vrste ljudi so nekateri, katerim je samo treba, da se okopljejo v smajev kriji antiliberalizma, in takoj se jim na redi rožena prevlaka, katera prikriva pomajkljivo njih značaja in znanja. Ti ljudje se vtihotapijo s kakim gasлом, katero tem močnoje na množico vpliva, čim bolj surovo in nenevno je, v javno življenje, izpodkopljejo dostojnost občevanja in bi govorno pravico neizmerno diskreditirali, ko bi že diskreditovana ne bila s tem, da je, kakor že preje omojeno, zamrl vse čut za dolžnost molčanja.

* * *

Vsakdo se mora čuditi, kako zelo pojenuje spoštovanje do strokovnega znanja. Marsikdo, ki je hitro prebral kako motivno poročilo, ali se je razgovarjal v goštinstvi, ali povohal kako vednočno knjigo, pa se že drzne nasprotovati stvarnim razmotrivanju, dobro premisljenim izjavam

PODLISTEK.

O dolžnosti molčanja.

Če premišljujemo, po čem se mi novodobne razlikujemo od svojih dedov in pradedov, vidimo, da smo veliko bolj blebetavi. Evropa je dandanašnji en eden velik forum, na katerem jih prav veliko blebeta, a jako malo molči. Pregovor o zlatem molčanju ni več v časih, ampak vsak si lasti pravico, da sme govoriti, ali razločneje povedano, da se sme v vsako reč vmešavati. Prvi nauk, s katerim so starci Mehikanci novorojenčke pozdravljali, se je glasil: "Trpi, prenašaj in molči!" Prinas je baš narobe. Naše gaslo slove: "Ne trpi ničesar in povezd katero reci!"

Po tem načelu se seveda ravnaajo ljudje, ki si veliko domišljajo in menijo, da so duhoviti. In takih domišljivev je dandanaš veliko v Evropi: vsak misli, da vse razume. Strokovnjaka znanje je malo v časih. Ljudje ne čutijo več dolžnosti, da jim je molčati, ampak le še pravico, da smejo govoriti. Zgodovinar je s težavo našel izmed učenjakov vseh časov dva, katerima je nadel častno ime mnogo vedca ali polyhistora, to je človeka, ki

sta imela v svoji glavi vso vednost svojega časa in se bolj ali manj odlikovala v mnogih znanostnih strokah. Dandanes bi bilo kaj lahko na stotine, kaj pravim! ... na tisoče takih znamenitih mož iztakniti. No že Aristarh, veliki kritik, je tožil pred 2000 leti, da so nekdaj komaj sedem modrečev našli na svetu, v njegovem času pa da bi vsak naletel komaj sedem nevednežev. Stari gramatik govori že polnoma moderno. Ali ne bi jih bilo tudi v naših časih težko najti sedem, kateri bi toliko poguma imeli, da bi rekli: "Ta in te reči ne razumem!"

Javno življenje je postalno govorisce, o katerem si vsak domišljuje, da sme stopiti vanje. Ne sposobnost in nevednost motita le malokoga, da bi se javno ne kazal. Nagon govoriti, nagon kazati razumnost in zanimanje za reč, ironično tako zvani nagon do del — on tepta najvažnejše, reč samo, z nogami. Navidezno zanimanje za reč je krinka ničemurnosti in kričava blebetavost krinka površnosti. Nevednost takih ljudi nima nič vesti, katera bi ji velevala: "Tu molči, kajti o tem ne razumeš nič!" Treba je namreč nekoliko razbornosti, da vidimo, da nič ne vemo. Predno ne potrkaš na vrata, ne moreš znati, ali so zaklenena. "Spoznati", pravi Montaigne, "da si storil

Po domaču bi se reklo: govorjenjem se lahko meče prah v oči.

merodajne frakcije Poljakov. Posl. dr. He-
rold odgovoril je na to nasopno:

Češki narod se ni nikdar branil zvez
in koalicij z jednako mislečimi strankami.
Tudi mi tega nismo nikdar storili, čeprav
smo morda zato večkrat uzrokov imeli.
Tudi danes tega ne storimo. Česar pa ne-
čemo in ne moramo — odkrito bodi to
povedano — to je priklopiljenje k forma-
ciji, ki nima druge svrhe, kakor ustano-
vitev vladne večine, bodisi z levico, ka-
keršna večina je bila še te dni, bodisi zo-
per levico. To pa ne izključuje vklupnega
delovanja s strankami na desni strani zbor-
nice."

Odkrito želim takega sodelovanja
strank, a potrebno je jedno: Na stališči
gole negacije ne morejo ostati. Ne zahte-
vamo, naj postanejo člani vladne stranke
in trdimo, da tudi mi in naši somišljeniki
nismo več vladna stranka. Mi sodimo vlogo
vladno. To pa, kar bi smeli in morali za-
htevati, to bi bila stvarna sodba dotednih
predlog s stvarnega stališča, ne pa sodba
s tistega strankarskega stališča, po kateri
je jedini namen parlamentarni taktiki —
podreti ministerstvo.

Pri koncu sem zaključiti morem svoj
govor samo s tem, kar sem rekel že v
začetku: da se mi razmere, kakor so se
sedaj razvile, ne vidijo vzdrljive. Sedanje
razmere so na škodo ugledu parlementa,
interesom prebivalstva in interesom dr-
žave. Parlamentarno delovanje je tako
rekoč popolnoma ponhalo. Prosim, po-
mislite, sedanje življenje tirja tudi od po-
stavljatev in živahnejšega dela. Naj-
važnejše predloge leže v odsekih in mi
ne vemo, kaj bo se z njimi zgodilo. To
so davna predloga, pravosodne predloge
in tiste predloge, katere so potrebne, da
se odpomore sili obrtništva in kmetijstva.
Ako še pomislimo, da se za nami oglaša
tudi socijalno vprašanje, tako je zadnji
čas, da se s temi rečmi bavimo in potem
socijalnih reform to zapredimo, kar bi
sicer prišlo v obliki socijalne revolucije.
Parlamentarne razmere so morajo kore-
nitno premeniti. Meni ni mogoče pokazati
način, kako naj se to zgoditi, niti izreči
upanja, da se bo zgodilo; to pa, kar mi
je danes jasno, je, da je skrbeti za hipne
potrebe in zato bodemo jaz in somišljeniki
moji glasovali za budgetni provizorij. (Ži-
vahnino in dolgotrajno odobravanje in plos-
kanje na desni.)

D O P I S I .

V Gorici dne 5. januvarja. (Izv. dop.)
Vaš cenjeni list je že mnogokrat pojasnil
göriske razmere; mnogo je povedal
glede trgovine in največkrat zadev željebj

dolgotrajne izkušnje z mogočno lahkomi-
selnostjo in žalibog tudi z osobnimi žalit-
vami, tako da skoro lahko rečemo, da čim
odurneje kdo govori, tem manje razume
o stvari. Gotovo diplom ne premore vsega.
Diplomovani razum nikakor še ni bister
razum. Pa na jedni strani je, predno kdo
o kakem predmetu sudi, vselej potrebno,
da natančno prouči vso stvar; na drugi
strani so pa tudi reči, kojih umevanje za-
hteva popolnoma določeno izobrašbo, brez
katere jih človek, bodisi še tako bistro-
umen, nikakor ne more razumeti. O tem,
je li kaka voda zdrava ali ne, ne more
ničče drug razsoditi, nego zdravnik, kateri
razume bakteriologična in kemična sred-
stva za preiskavanje. Vsak drugi, kdo hoče
o tej reči izreči merodajno sodbo, bode
morebiti kratkočasen, pa vendarle blebotač.

Ko je imel Cicero nekoč javno go-
voriti, ni vtgnil reči natančno proučiti, in
zato je bil zelo nemiren. Pa pride rob in
mu naznani, da so zborovanje odložili.
Najslavnnejši govornik Rimljancov, mojster
zgovornosti je bil tega sporocila tako vesel,
da je v zahvalo za to roba osvobodil. Naši
Ciceroni niso toliko natančni. Oni znajo
vse in razumejo vse brez študij. Njim je
lahko govoriti o vodi, trgovini, narodnem

na glavo. Tega pa vendar še niste pove-
dali, da je tu neka gospoda, ki posebno
glede trgovine marsikaj olepišuje. Imel sem
pričko govoriti z narodnimi trgovci, a kako
presenečen sem bil po njih odgovorih. Vsi
so se pritoževali posebno čez gospodo,
koja si prilastuje pravico prvenstva. Med
drugim mi je rekel nekdo: „Tu pri nas
imamo dve stranki, ki se prav pridno rav-
sati in kavasati med seboj, a na nas tr-
govce in obrtnike pozabljalata popolnoma.
Koliko denarja, koliko časa in družih
stroškov nam požre ta prepir, med tem
ko smo drugi pozabljeni. Nam v Gorici ni
treba tega prepira za osovo senco“), ker
vsi smo Slovenci, vti katoličani: razume-
se, da nekateri manj, drugi bolj uneti ter
imamo skupnega sovražnika: Lahonstvo.
Dejan teh in onih ne bode narod odobra-
val po letih, ko prične mirno mislit. Če
gre tako naprej, marsikaj boste morali
opustiti, kar imamo Slovenci v rokah in
marsikdo, ki je pričel trgovino ali obrt kot
narodnjak, moral se bode umakniti iz Go-
rice ali pa tukaj propasti na svojo in na-
rodovo sramoto“.

Nisem mislil, da je tako budo, a da-
nes sem zvedel po prijatelju slušaj, ki me
prepričuje o tem. Imamo v Gorici narod-
nega fotografa, a prijatelj moj mi je pri-
povedoval, da skoraj gotovo odrine iz Go-
rice. Uzrok sem hotel vedeti in zvedel sem
ga: ima premalo dela. Obstal sem: edini
slovenski fotograf, v deželi kjer je $\frac{2}{3}$ Slo-
vencev in le $\frac{1}{3}$ Lahov, nima dela, med-
tem ko živijo v Gorici trije laški fotografji.
Iz tega se da sklepati, da naše občinstvo
zahaja k nasprotnikom, a ne k našim. Go-
spoda, tako ne bodemo napredovali, ampak
nasadovali.

Vem, da mi marsikdo poreče, da tujoči
bolje slikajo, a tudi vem, da vse se ne
posreči in vse ne posreči nikomur. Ko-
liko slabih slik se je napravilo pri družih
fotografih, koliko skupin se je tako pone-
srečilo, a vendar se to odpušča drugim,
le našemu domačinu ne! Bil sem sam pri-
čuoč, ko je naš fotograf dve gospodinji
ničmanj nego šestkrat fotografiral, ne da
bi bil on uzrok, ampak gospodinji sami
sta se vselej ena ali druga zganili. Go-
spoda, kaj bi bil storil ptujec v takem
slučaju?

Ne bi pisal toliko o tem, ako bi že
naprej ne vedel, da za tim slučajem znado
pritli še drugi. Sedaj izgubimo fotografija,
za kakočen dan koga družega itd., a mi niti
ne pomislimo, da kar se danes opusti, ne
osnuje se več najmanj 20 let. Za takočna

*) Gospod dopisnik, Vi se motite nekoliko,
kajti preprič je nastal mej nami, ne za osovo senco,
ampak ravno zato, ker nekateri nečo pripo-
znati, da smo vti Slovenci, vti katoličani
in da se nam je vkljupno bojevati proti
skupnemu sovražniku. Op. ured.

gospodarstvu, šoli, umetnosti in vedi —
nobena reč jim ne dela preglavice. Ti-
vsegadevneži govore brez pameti in glave,
brez stvarnega znanja in brez stida (srama).
Celo morje besedi porabijo, ne da bi reči
sami količaj koristili. Oni ravnajo kakor
v Ezopovi basni živali, ki so našle mrtvo
truplo v morji in počele, ker niso mogli
do njega priti, vodo pit. Od tistega casa
jejbaje dobro menenje o njih postalno mnogo
slabše. —

Z besedami: „Ko sem danes zjutraj
ustal iz postelje“... prične lahko kak pikant-
ten prizor v romanu, nikakor pa ne govor
predsednika shodu, zbranemu le v resno
posvetovanje. Predsedniku, kateri nas je
v stanu s takim ogovorom iznenaditi, je
pač le dolžnost — molčati.

Veleposestnik, kateri ubogim, v de-
narnih stiskah živečim kmetom za visoke
obresti denar posojuje in na ta način
marsikatero kmetijo uniči, je pač že a pri-
ori izgubil vso pravico posvetovati se o
sredstvih in načinih, kako je zelo zadol-
ženemu kmetijakemu stanu še pomagati.
Tak veleposestnik ima pač le dolžnost —
molčati, tudi če mu je kak sicer jako
spoštljiv shod podelil besedo za predmet.

Kdor zna, kako se udanostne izjave

podjetja treba je glavnice in ko se vidi,
da je v kakem kraju že kdor prepadel z
enakim podjetjem, ne prične tako lehko
drugi.

Treba je pomagati našim trgovcem in
obrtnikom: treba je, da jih podpiramo s
pridnim odjemanjem. Če tu ali tam nismo
prav po naši želji postreženi, potrpimo ter
pomislimo, da tudi naši trgovci in obrtniki
morajo prebiti razne ovire. Pomislimo le
to, da večina naših morajo imeti stanova-
ja in štacune, oziroma delavnice, pri naših
nasprotnikih, vsled česar morajo plačevati
mnogo več najemnine. Jaz poznam tr-
govca, ki mora plačevati od prostorov, za
koje je plačeval njegov prednik 160 gld.,
nič manj nego 260 gld. In zakaj to? Kra-
tek je odgovor na to: prednik ni bil Slo-
venec, ta je Slovenec. Dalje: naši trgovci
so se ustanovili še le pred kratkim; mi
nimamo svojih tvornic in zalog in so vti
naši nekako odvisni od ptujcev; in da
ne uživajo posebnega zaupanja. Zato skr-
bijo že naši nasprotniki, a oni kot stari
trgovci uživajo vse zaupanje. Nekoje vrste
blaga morajo naši kar tu kupovati od nam
nasprotnih začeteljev. Kako jih pestijo
poslednji, si lahko mislimo, če se le na to
spomnimo, da v Gorici imajo vse takočne
zaloge najhujši iridentovec v rokah. Po-
znam enega takih začeteljev, ki je imel
navadno mladeniče-Slovence v svoji šta-
cuni, a sedaj, ko po večem vti bribovi
kupujejo pri njem, jih je zamenil z Italijani;
posebno v pisarni ima same iriden-
tovce, ki se jako trudijo, da Slovence
zmirajo se „sclafsi“ in da se ustanovljajo
„legine“ podružnice. Po tem, mislim, je
lahko vsakemu umljivo, kako skrbijo taki
ljudje za naše trgovce. Da bi se odpomo-
glo tem nedostatom, skušalo se je usta-
noviti konsumno društvo. Posrečilo
je nekemu gospodu toliko, da je pova-
bil odbor „Rojanskega konsumnega društva“
da nam dade pojasnil, kako je osnovano
najhujši društvo ter prispoli smo do tega, da
samo izvolili osnovalni odbor. Od tega časa
je „N. Šoda“ mnogokrat sporočala o tem
društvu, dopolnjeval se je odbor, obljudilo
se je, da s pričetkom leta 1893. prične
društvo delovati, a če tudi smo že v no-
vem letu, vendar ni bilo do sedaj niti ob-
čnega zbraha. Vse je zaspalo in Bog ve-
koliko časa bode še spalo. Mnogo se je
govorilo, mnogo pisalo, a kaj smo dosegli?
Dosegli smo le to, da naši nasprotniki še
huje kljubujejo našim trgovcem in obrtni-
kom, mi jim pa še huje zabavljamo, ker
nau ne morejo postreči, kot mi želimo.
Gospoda, tako ne moremo napredovati.

Vem, da mi kdo poreče, da so osebe,
ki imajo to stvar v rokah, z delom pre-
obložene, da so odborniki pri več društih;
a če ne morejo vsega opravljati, naj pu-

prijejajo, ali kdor je celo sam sodeloval
pri njih fabrikaciji, ta ima dolžnost —
molčati, tudi ako je slučajno žurnali-
stični zastopnik one stranke, v kojo inter-
esu se te izjave kolportujejo. Te izjave
so namreč tako dvomne vre nosti, da smo
rečemo: čim več jih znani dnevnik pri-
obči, tem bolj padajo v kursu. Da, nit,
dopisnik „od nekod“ jih ne spravi
kvišku, akopram prav radi prisnavamo, da
je on jako spreten interpret 4. Mojzesove
knjige, v kateri je nekaj pisano o — pro-
rodu Balaamu.

Kdor se je na ramenih zavednih slo-
venskih volilcev povpel do častnega me-
sta, pa se pri officialnih prilikah poslužuje
le nemškega jezika, temu je dolžnost —
molčati ter svoje mesto prepustiti možu,
kateri bo svoje volilce dostojneje zastopal
in politični takt bolje razumel in kazal.

Doktor prava, kateri zatrjuje, da je
Kristus svoje učence učil: „vera naj se
ne nosi samo v srci nego i na jeziku“, je
kriv — vedé ali nevedé — falzifikacije,
in on ima dolžnost — molčati, tudi če
zna sicer še tako lepo govoriti o „kristi-
lizovani slovenski pameti“. Pa ne bodimo
pretrdi! Pravniki — in s takimi se je nam
i tu baviti — so razvajeni na „olajšajoče

stijo drugim in naj se ne vrvajo v razne
odobre. Kdor ni sposoben ali kdor ne more
zadočevati iz katerega koli uzroka odbor-
niški časti, stori najbolje, da ne vprejme
odborništva.

Toliko za danes, ker se mi vidi po-
trebno, da se stvar zoper oživi, da si tudi
v gmotnem obziru utrdimo kako postojanko.
Če bi se kdo morda čutil kaj žaljenega,
naj mi odpusti ter veruje, da ko sem to
pisal, nisem imel pred očmi oseb, ampak
le stvar, koja se mi zdi toliko važna, da
treba javno razpravljati o njej, kajti: več
oči več vidi.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Včeraj se je sešel zoper državni
zbor, o novi kartelni večini, tej prisrčni
želji grofa Taaffe-a pa še ni ne duha ne
sluha. Jedino, kar vemo, je to, da se vrše
pogajanja mej gospodom ministrom-pred-
sednikom in vodji raznih strank; o tem
pa, ali so in v koliko posamečne stranke
pritrdile programu Taaffe-a, ne vemo ni-
česar. Pač pa slutimo, da so temu pro-
gramu pritrdili — nemški liberalci.
Ako je to res, podpisana je obsodba tega
programa z naše strani. Do menenja, da
so namreč nemški liberalci pritrdili pro-
gramu nove kartelne večine, sili nas uvodni
članek, priobčen v nedeljski številki glav-
nega glasila te stranke, „Neue Fr. Presse“,
v kateri člankar dokazuje onim avtom somišljenikom, ki bi hoteli prenašati gore in
bribove, da za sedaj ne kaže drugega,
nego vstopiti v novo večino, kajti s tem
bode še najbolje varovali koristi nem-
ščina. „Neue Freie Presse“ piše namreč:
„Ako predpostavljamo, da program, izdelan
po vladni, ne le, kakor se zatrjuje v obči,
ne napada načel strank, ampak jih še po-
streva, imamo-li potem kaj boljšega
pričakovati od opozicije? Mi-
slite, da bi bolje varovali našo narodno
posest, ako bi jo vnovič izpostavili napadom
kakve klerikalno-federalističke zvez-
in, ako bi se ta posest uporabila v za-
dovoljevanje nezadovoljnih strank? — S
tem je „N. Fr. Presse“ povedala na vse
glas, da je novi program tak, da bode
varoval „narodno posest“ naših Nemcev!
In menda ne treba naglašati posebno,
koliko neopravilenih in naravnost držnih zahtev spada pod ta naslov
naših Nemcev. Kar-koli so si prisvojili od
držih narodnosti, bodisi zvijajo ali nasil-
stvom — torej po nepošteni poti — in
kar ti narodi zahtevajo po božjih in slo-
veških postavah, da se jim zoper povrne —
vse to je nemška „narodna posest“.

razloge*. Zakaj bi i mi ne bili za kak tak
razlog? — Ako smo „streberstvo“ služiti
za olajšajoči razlog lahkomiseln blebeto-
vosti, onda smo pač naš „jezični doktor“
zahetevati, da se ta, posebno pri njem jako
tehtni olajšajoči razlog jemlje v poštev;
kajti on dela skoro z „nepremagljivo silo“,
ko v njem vzraslo „streberstvo“ oživila
potrebo za — govorjenje.

Človek, kogega duševni obzor ne sega
dalje nego ozki rob njegovega doktorskega
klobuka, ima, ko se govorí o pedagogiki,
umetnostih in vedah, dolžnost — mol-
čati. Nekaj kaki vedi izposojenih izrazov
in oduren temperament ne dajeta še pra-
vice, da bi se občinstvo dolgočasilo s ka-
kim govorom, in to gotovo tudi tedaj ne,
ako bi sicer tudi veljala njegova ocenitev
na katoliškem vseučilišču izobraženega aka-
demika.

To pravico, ne formalno, ampak tako-
rekoč po običajih nastavšo, daje nam samo
strokovno znanje ali pa — duhovitost. Kar
se pa tice slednje v našem javnem živ-
ljenji, postane mi moja pravica o njej go-
voriti, nolenti volenti dolžnost, da — mol-
čim.

Simplicissimus.

koje ne bi se smel dotekniti nikdo. Ta nemška „narodna posest“ znači za nas večno krije. To je gola resnica in iz te resnice morajo izcerpiti naši zastopniki pouk za njih bodoče postopanje. Po našem menenju postaviti se morajo naši poslanci na stališče, z ozirom na naše narodne koristi jedino korektno, da je bolje iti v opozicijo, nego da bi se svojimi glasovi pomagali čuvati nemški narodno posest, odnosno izvrševati program, kojemu je namen čuvati to posest. Časi so resni in zato nam je tem nujneša potreba, da se zavedamo vsi do zadnjega — v prvi vrsti pa gospodje poslanci — velike nevarnosti, ki preti ne le našemu narodnemu napredku, ampak tudi našemu obstanku. Če tudi smo se morda kdaj zamerili kateremu našim zastopnikom, vendar smo uverjeni, opirajoč se na njihovo rodoljubje, da bodo poštovali tudi naš glas: boste previdni in postopajte tako, kakor vam veleva vaša narodna vest, ne pa kakor bi zahtevali morebitni „osiri“. Veseli nas, da v tem pogledu soglašajo z nami tudi odlični rodoljubje ljubljanski. V nedeljo je zborovalo našreč v Ljubljani „Slovenske društvo“ in je ob tej priliki gosp. dr. K. vitez Bleiweis omenjal snovanja nove večine nastopno:

„Sedanji politični položaj je tak, da ne moremo molčati. Na Dunaji vrše se neki pogоворi in vse kaže, da se hote narodnostna vprašanja potieraniti v kot. Kakene posledice bi to imelo za nas, to je lahko misliti. Težko se bode grofu Taaffe-u posrečilo združiti v trajno večino tri velike klube, ki imajo vsak druge težnje. Hohenwartov klub, v katerem so naši poslanci, hoče se potisniti v kot. Če se bode delalo tako naprej in se bodo res na stran potenila narodnostna vprašanja, potem pač našim poslancem ni več mesta v klubu, ki bi podpiral tako vlado. Slabe so narodnotne razmere na Kranjskem, še slabje pa drugod: Slovenec je tako rekoč brez prava. Naši poslanci niso odločno izpolnjevali svoje dolžnosti, tako laviranje, kakor dosedaj, ni nam prineslo nobene koristi, dosegli nismo nobenih uspehov. Ako so složni naši poslanci, tudi v opoziciji lahko kaj dosežejo! Dognati bode treba sedanji sistem vlade ad absurdum. Ko je l. 1879. nastopil vlado grof Taaffe, bilo je njegovo geslo ravnopravnost vseh narodov. Zdaj ni več govora o tem, gleda se le, da se tira naprej državni voz, naj že bode kakorkoli hoče. Naši poslanci, posebno oni iz Primorja in Štajerskega, naj stopijo možato na noge.“

Govornik je predlagal nastopno rezolucijo: „Slovensko društvo“ naj izreče: Ako bi sedaj se vršča pogajanja mej grofom Taaffe-om in tremi veličimi strankami se končala tako, da bode v bodoče vlada prezirala slovensko proglašeno načelo dejanske ravnopravnosti vseh avstrijskih narodov, pričakuje narodna stranka, da bodejo vsi slovenski državni poslanci gledé krivici, katere se še vedno godé rojakom našim v vseh slovenskih pokrajinih, ostavili sedanji tabor ter složno postopali proti vladni, katera noče spolnjevati nam po ustavi zajamčenih pravic.“

Včeraj se nam je že pokazala jedna znamenita črta iz dogovora, ki se ima skleniti in ki potrjuje v polni meri našo bojanen. Vesti, dole z Dunaja, javljajo našreč, da odstopi dosedanji predsednik zbornice, dr. Smolka. S tem bi bila spolnjena presrečna želja levčarjev, kajti skoro gotovo je, da na Smolko mesto stopi levčar baron Chlumetzky.

Vnanje države.

Na Bolgarskem vlada nasilje. Kako so pa nasišniki sploh v večnem strahu, da jih danes ali jutri narod ne telebi v propad, zrušivši njihova pogubna dela, tako se tudi slavni Stambulov boji, da se zruši njegova in njegovih zaščitnikov moč, kar čez noč. Zato se je zmisliš, da treba promeniti bolgarsko ustavo v zmislu, ugodnem njegovim

nasilnim namenom. Ta namera Stambulova vzburila je vse poštene Bolgare.

O namerovani promeni ustave na Bolgarskem piše v Carigradu izhajajoči list „Novini“: „Stvar je prišla tako nenadoma, da smo bili vsi kar osupnjeni. Narod čuti, da je Stambulov stegnil roko po njega (naroda) najsvetnejem pravu. Hišni gost ne more premeniti hišnih običajev ter jih zameniti svojimi, sicer ostane v njej večni tujec. A princ Coburg na Bolgarskem ni drugo nego gost v tuji hiši! Ko je narod bolgarski pred 14 leti počel živeti novo življenje, prva želja je bila vsakemu Bolgaru, da dobi pravoslavnega kneza za vladarja. Jokal sem in z mano mnogi drugi — ko je pri sestavljenju trnovske ustave obveljal §. 38, kateri ne zahteva od prvega bolgarskega kneza, da bodi pravoslavne vere — note danje razmere so zahtevale tako. Tolažila nas je pri tem misel, da bodo saj otroci kneževi pravoslavne vere. Od takrat je prešlo 14 let; mi stareji odhajamo v večnost in ponesemo seboj v grob nado, da ugleda narod bolgarski staro krono Borišovo na glavi svojega kneza. Narod čuti globoko žaljenje njegove vere in uverjenje do dna duše, da svečeništvo bolgarsko zastavico vse svoje sile v obrambo časti, dostojanstva in prava svojega naroda.“

Samoslastnost Irske je prva točka v programu sedanje vlade angleške. Dne 6. p. m. predloži Gladstone parlamentu svoj načrt o irski samoupravi. Gladstone hoče, da irski zastopniki ostanejo v državnem parlamentu v Londonu, tudi če bodo Irska svoj lastni parlament.

Različne vesti.

Za one naše naročnike, ki so nam še na dolgu naročino za minolo leto, pridejali smo denašnji številki listke, koji jim povedo, kako velik je njihov dolg. — Mi smo gotovo gledé na naše naročnike obzirni do skrajnosti, ali slednjič moramo misliti tudi na koristi in na obstanek našega, gotovo slovensko-narodnega podjetja. Tudi naši obzirnosti so predčrtan gotove meje. Zato pa prosimo najljudneje, da omenjeni naročniki takoj store svojo dolžnost. To je poslednji naš poziv!

Kanonikom tržaške stolne cerkve je presv. cesar imenoval č. g. I. Buttigonija dosedanjega kateheta pri č. sestrah Benediktinicev v Trstu.

Iz državnega zbornika. V včerajšnji seji poslanske zbornice vsprejeli „poglavlje proračuna „Javna varnost“. Gleda na pritožbe, kako izvršujejo oblasti pravo o družtvih in zborovanjih, rekel je vladni zastopnik, dvorni svetnik Czapka, da v posamežnih slučajih oblasti res niso postopale primerno, a iz tega se ne da sklepati, da bi postopale nepravilno v obče. Pričevanja delavcev za izobrazbo ne ne ovirajo. Vlada je vsem jednakopravna, ne glede na celo, narodnost ali vero. — Češki posl. Zucker je položil svoj mandat, ker je bil obsedel mej dvema stoloma: niso ga hoteli imeti ni Staronimladočehi.

Svoji k svojim! Piše se nam: V obče je znano, da imamo tu v Trstu svoj „Posojilnico in hranilnico“, registrirano z drugo z omejenim poročalom. Imamo toraj lasten denarni zavod, kakoršnega smo potrebovali zelo in za katerega ustavitev je pisalo že pred leti v „Edinosti“ in tudi po drugih naših listih.

Mi imamo tu v mestu in okolici več rodoljubov, koji pozdravljajo z veseljem vsako novoustanovljeno narodno podjetje. Mnogo pa je takih rodoljubov, ki se prav nič ne brigajo za obstoj takih podjetij, kajtor da bi se ista magla vzdrževati kar tako sama po sebi! — Istotako je s „Posojilnico in hranilnico“ v Trstu. — Iz govorila vira nam je znano, da se v imenu zadružnikov tega našega denarnega zavoda ne najde imena prvih okoliških, in marsikakega mestnega rodoljuba-

veljaka! — Kako naj napredujemo potem? V imenu udov ljudske banke Tržaške („Banca popolare Triestina“) pa se najde imena skoraj vseh okoliških veljakov. No, do pred letom bili so isti v tem opravičeni, ker nismo še imeli lastnega enacega zavoda, ali sedaj bi se moral vender pred drugačiti ta stvar! V načelniku, Tržaške pos. in hranilnice sedel gospodje-možje, koji uživajo največje zaupanje med našim občinstvom. Čemu toraj ne podpirati tega zavoda, čemu ne delovati v njega prospeh?

Izmed okoliških društev se je posluževalo našega denarnega zavoda doslej menda le „Rojansko posojilno in konsumno društvo“, bodisi da je vlagalo hranilne uloge, ali jemalo posojila, in menda tudi krémarsko društvo svetoivansko. Kakor nam je iz gotovega vira znano, posluževalo se bode odslej našega denarnega zavoda tudi „Rojansko pogrebno društvo“.

Slava toraj Rojančanom in Svetovivančanom! Oni so bili prvi, kateri so spoznali, da moremo vspešno napredovati le po izreku, „Svoji k svojim“!

Upamo, da bodo Rojančane in Svetovivančane posnewala vse druga društva okolišanska, izmed katerih stojijo nekatere na jako trdnih nogah. Kakor je razvidno iz dotičnega oglasa v zadnjem „Novičarju“, ima „Tržaška posojilnica in hranilnica“ svoje uradne ure vsaki dan od 9—12. ure dopoludne, ter vsaki ponedeljek, sredo in četrtek od 3—5. ure popoludne.

Te ure so povsem primerne, da se more naše občinstvo posluževati našega denarnega zavoda. Upati je, da bode upravljajoči novih uradnih ur posledica ta, da se bode jela razviliti naša „Tržaška posojilnica in hranilnica“!

Novega zagovornika dobil je naš mestni magistrat v predalih lahonskega lista „Il Cittadino“. Dosedaj sta ga namreč stalno zagovarjala samo „Independent“ in „Piccolo“, za kar sta brez dvojebitja pridno zobala iz znanih skrivnih jasli, dočim je večen nagajalec „Mattino“ — kateri, mimogrede bodi rečeno, zoblje iz drugih jasli — mlatil prazno slamo, to je: dokazoval je magistratovcem nedostatnosti in grehe, s kojimi polne svoj meh, razsipajoč po nepotrebnum mestni in občinski denar. Brez dvojebitja ni delal tega „Mattino“ iz lastnega prepričanja, temveč, kakor nekateri trdijo, da se prikupi tam v rumeni hiši ter po tej poti nekako zaslubi svojo nagrado. Prepričanja bi zastonj iskali pri teh ljudeh, kakor kristjanske vere pri Turku. Saj poturica in renegat nimata svojega prepričanja! Ako bi mu hotel magistrat nakloniti najmanjšo podporo iz svojega reservnega zaklada, gotovo bi lahko zaprl sapo tudi temu oficiju, kakor jo je zaprl „Cittadinu“, ki se je prelevil v njega zagovornika. Mestna gospoda ima torej sedaj tri glasila, ki pred lehkovernim ljudstvom pojde njemu slavo ter opisujejo kot belo in lepo vsako najčrnejšo in najnepriemernejšo njega ukrenbo. Čestitamo!

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali dne 25. decembra v kavarni „Austria“ v Ljubljani en Ljubljana pa dva „Mandarjerja“ 1 gld. — Na licitaciji prodatne lampe v čitalnici se je dobitilo 6 gld.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti so nabrali nekateri Openški pevci in prijatelji iz hvaležnosti in v proslavo svojega izbornega pevovodje — in sicer izpod cepev njegovih „Mladičev“, pika pok — 4 gld. 50 kr.

V isti namen sta uplačala Matija Cuban in I. Potočnik v Barkovljah vsaki 50 novč. kot kazen radi „neumestnih norčij“. Skupna svota 1 gld. se prišteje znesku za pokroviteljno „Adrije“. Gosp. S. M. iz Barkovljah je daroval v isti namen dne 15. t. m. 1 gld. in sicer v spomin na srečen izid pogumnega lova. V pušici „Rojanskog posojilnega in konsumnega društva“ se je nabralo 4 gld. 85 kr.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah je imelo v nedeljo 15. t. m. v krčmi občinskega društva svoj „pevski večer“ katerega so se udeležili člani v polnem številu. Pelo

se je tako dobro, in morali so je ponavljati več zborov na obče zahtevanje občinstva. Želimo si še več enakih večerov.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi v nedeljo, dne 5. februarja veselico s petjem, igro, deklamacijo in plesom v zgornji dvorani „Zadružne krčme“ v Rojanu. Program prinesemo v kratkem.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku napravi dne 2. februarja t. l. veselico s petjem, tamburajem, igro in plesom.

Pevsko društvo „Danica“ na Kontovelju priredi dne 12. februarja t. l. veselico. Natančnejši program objavi se pozneje.

Veteransko društvo bodo imelo v soboto, dne 21. januarja, svoj ples v gledališču „Armonia“. Sodeč pa pripravah, obeča ta ples postati izredno sijajnim. Kakor čujemo, so se razposlala vabila v velikem številu in ni dvojni, da bode ples veteranov jedna najživajnejših veselic predpostne dobe.

Veliki ples „Trž. pod. in bralnega društva“ sponzel se je izborno, kojti privabil je toliko občinstva v redutne prostore v gledališču „Rossetti“, da je kar mergolelo. Ples se je vršil v izbornem redu, tako, da so se pohvalno izražali celo drugorodci. To je gotovo v čast društva, a še v večjo čast je članom tega društva, okolnost, da tako lepo spoštujejo svojega predsednika, kar so na sijajen način dokazali upravna večer. Tako je prav: le tam, kjer vlada mejsebojna bratovska ljubezen in zajedno spoštovanje do „glave“ možno je vspešno delovanje. Svojo ljubezen do predsednika pa so skazali člani „Trž. pod. in br. društva“ s tem, da so mu poklonili, mej odmorom v ožjem krogu članov, zlato verižnico s spominskim napisom.

Mesto postrežnice za otr. vrt. „Družbe sv. Cirila in Metoda na Greti“ je razpisano. Prednost imajo oženjene prisilke brez otrok. Oglasiti se je pri primestniku podružnice na Greti.

Ogenj je nastal predvčerjanim na štirih krajih mesta. Pri razsajavščini silni burji je puščal število v veliko sredo, da so na vseh štirih krajih zamorili ogenj že v kalu, sicer bi bila lahko nastala grozna nesreča.

V najem se dà jedna prostorna soba v prostorih otroškega vrta v Rojanu. Oglasiti se je pri odboru podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda na Greti“.

Zopet otrok zgorel. 4letno Marijo Gustinčič iz Barkovlj pustili so stariši pred kratkim samo doma. Otrok se je približal peči in jedna napa iskrice vžgala na njegovo oblačilo. V malo minutah je bilo vse truplo polno opekin. Deklico so prenesli v bolnico, kjer pa je umrla kmalu. Čas bi bil, da postanejo previdnejši naši ljudje, kajti take neprevidnosti jim provzročajo neizmerne žalosti in sitnosti pri oblastih.

Nenadna smrt. Neka 19letna deklica, Karolina Cesar, šla je minole nedeljo v gledališče plesat na ljudski ples. Po noči odpravila se je domov, a komaj je bila na ulici, zgrabi jo nenadoma slabost, tako, da se zgrudi na tla. Nekateri mimoščodi so jej pomagali ter tekli iskat pomoči v zdravniško centralno postajo, od koder so prišli koj z nosilnico, na kateri so revico odnesli v bolnico, kjer je v ponedeljek zjutraj umrla.

Vreme. Že štiri dni brije strašanska burja, kakoršno ne pomnijo ljudje že dolgo let. Sila njena je bila osobito v ponedeljek velika ter je bila kriva mnogim nesrečam na kopnem in po morju. V mestu in okolici je metalna opeko (korce) razstrele, lomila drevo in metalna ljudi kar ob tla. Po mestu so bile po nevarnejših krajih razpete vrvi za oprijemanje, ker sicer ni bilo možno dalje. Tudi po morju je imela svoj ples. Nobena ladija (niti parnički) ni mogla oditi niti priti. Blizu Pulja se je potopil lepi Lloydov parnik „Milano“, a k sredi so se rešili v mornarji. Poleg pomola sv. Karla se je tudi potopila nekaj lašča ladija. Poleg vse burje vlada pa ne-navadni mraz, kakoršnega malokdo pamti. Te dni smo imeli od 5—10° pod ničlo. Če mi trpimo, tudi drugi niso na boljem. V bližnji Gorici imeli so do 10° C. pod ničlo, v Ljubljani od 22—25°, Gradcu, na

Dunaju in drugod je še hujše. Za polja je sicer zmeren mraz dober, vendar se je pa bati, da bode letos vsled prehudega mraza pomrlo mnogo vinskih trtij, ki ne morejo prenasiati, kakor znano, tako nizke temperature.

Vojški nabor I. 1893. Mestni magistrat naznana, da je lista vseh mladičev, ki morajo letos k naboru, razstavljena do 20. t. m. pri vojaškem oddelku na ogled interesovanim.

Poštenje na Ogrskem. Morala na Ogrskem je na zelo nizki stopnji, kar nam priča nastopni dogodek. Neka Müller in Bergmann poneverila sta sveto 80.000 gld. Vršila se je preiskava in sta bila oba zločinca že v lukanji. A sedaj so ustavili preiskavo, ker so njuni rojaki le nekoliko škode poravnali. Poštenjaka sta zdaj na potu v Ameriko! Taka je ogrska morala: kradi veliko, potem povri le nekoliko, pa je zopet vse dobro!

Popravki. V podlistku poslednje številke "Predavanje o Simonu Gregorčiču" je naštene tiskovne pogreške: V Selakovem predvodu Gregorčičeve pesmi v prvi kitici čitaj "Gabe", nam. "Labe"; v drugi kitici "halte", nam. "halbe"; "befreit", nam. "befreut"; v dodatu o virih: "v Ruhu", nam. "Rusku". — Dostaviti je še, da je Simon Gregorčič v "Soči" leta 1875. v 1—3. spisal podlistek, česar vsebina je tužen pogled v prihodnost.

Književnost.

"Dom in Svet". Vsebina I. zvezka je nastopna: 1. Rafael Santi. Spisal dr. František Lampe. 2. Venec. Posvečen blagi gospoj Tereziji Samčevi. — Zl. A. Medved. 3. Iz nove dobe. Spisal Ivan Sovrán. 4. Kako se je ženil Kobaležev Matija? Vesela povest. — Spisal Podgoričan. 5. Voditelja kmetov. Črtica iz kmetovskih uporov. Spisal M. Š. 6. Ljubezen domovinska. Zložil A. Medved. 7. Umetnikoma bratoma Janezu in Juriju Šubicu. Zložil A. C. Slavin. 8. Saharski prvorodilci. Spisal dr. Ign. Kotnik. 9. Imena rodbine in svatovčine. Sestavil Fr. S. Lekše. 10. Iz Novega mesta v Bosno. Pisal dr. J. Marinko. 11. Na jutrovem. Potopisne in narodopisne črtice. — Spisal dr. Fr. L. 12. Slovstvo. A. Slovensko. B. Srbsko. 13. Razne stvari. Slike: Rafael slika Boga v "Prikazni Echijelovi". 2. Angelj z obrazom mladega Raafela. 3. Padoba mladičeva. 4. Božično kajenje pri Slovencih. 5. Kardinal Lavigerie in "beli očetje". 6. Deželno gledališče v Ljubljani.

Narodni koledar

za navadno leto 1893
se dobiva pri uredniku našega lista.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtoplje slovemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domaća okoličanska vina. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, kremljare in duhovščino na svojo zalogu porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“
Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejujo jake okusne jedila Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gep. pa št. 18 poleg kavarne "Universo" priporoča se Slovensem v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem Cl. JAKOB KUMAR

Antonijeta Drenik, Via Picolomini številka 2, se priporoča tržaški slovenski gospodi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko živilje, po najnoviji parizki in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 15—52

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiši Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijsace, "passarete" in sitone.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstna domače žganje; v tobakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske posebne tiskanice. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajajščišči tržaški Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, kavarnar. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponteroso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter ne-posredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, meko, kavo, rižem in raznovrstnimi domaćimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom "Belladonna", poleg kavarne "Fabris", priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

Franca Potočnika gostilna "Andemo de Franz" v ulici Irene se priporoča slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1 lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin "Rojanskega posojilnega in konsumnega društva", vpisane zadruge z omemjenim poročilom v ulici Belvedere št. 8, bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 30-104

Nova brivnica!

Podpisana priporočata slovemu slovanskemu občinstvu svojo popolnoma urejeno

BRIVNICO

katero odpreta dne 24. t. m. v ulici sv. Antona nasproti kavarne "Alla stella polare" v hiši Teodorovičevi.

Priporočata se osebito vsem tržaškim Slovnom, kajti to bode prva in jedina tržaška brivnica, ki je v slovanskih rokah. 3-4

Udana

Perle i Švrljuga

EPILEPSIJA (božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisuči morejo dokazati ta čudezni vepeh znanstva. —

Natančna poročila s povratno marko je pošiljati: 2-13

"Office Sanitas" Paris
30. Faubourg Montmartre.

Assicurazioni generali. v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)
To društvo je raztegnalo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva
dne 31. decembra 1891. f. 46,528,568 62

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 25,207 847 99

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177,289 02

Plaćana povračila:

a) v letu 1891 f. 8,530,153 46

b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,2 7,920 89

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodanj, tarife in pogoje za zavorovanja in splet vse natančnejša pojasnila se dobre v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši. 1-12

Nič več kašlja!

Balzamski petoralski prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhialni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 4-104

PRAXMARER Ai due Mori* Trst, veliki trg Poštne pošiljative izvrši, jojo se neutegoma.

La Filiale della Banca Union

TRISTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3% c. preav. di 5 gni 2% c. preav. di 20 g.

31/8% " 12 21/8% " 40

31/8% a 4 mesi fissi 21/8% " 3 mesi

31/8% a 8 " 3 " 6 "

Sulle lettere di versamento attualmente in circolazione con dodici giorni di preavviso il nuovo tasso d'interesse entra in vigore col 7 Maggio a. c.

In banco giro abbuonando il 2 1/4% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a flor. 20.000 — a vista verso cheque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti sino alle 5 pom. la valuta del medesimo giorno.

Assume poi propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambioli per Trieste, Vienna, Budapest ed altri principali città; rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda ora la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

Procura poi propri clienti informazioni sull'Interno e sull'Estero verso il solo rimborso delle spese postali.

b) Si incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e diverse nonché del incasso d'assegni, cambioli e coupons, verso modica prorrigione.

c) Sconta cambioli dirette e domiciliate a condizioni correnti.

d) Rilascia assegni ed apre crediti su tutte le piazze dell'Interno e dell'Estero a modiche condizioni.

e) Sovvenziona effetti e valute.

f) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

g) Vende le obbligazioni comunali 4%, della Prima Cassa patriottica di risparmio di Budapest, le lettere di pegno 4%, e le obbligazioni comunali 4%, con premio del 10% della Banca commerciale ungherese di Budapest, le obbligazioni comunali 4%, e le obbligazioni 4%, con 10% di premio della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4%, della Banca centrale austriaca di credito fondiario, i lotti 3%, 1.a e 2.a emissione dell'Istituto di credito fondiario austriaco (Boden credit) le obbligazioni 4% con lettera (vincita principale flor. 50.000) della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4% dello Stabilimento provinciale ipotecario dell'Austria inferiore al corso di giornata. 1-12

Trieste li 25 Aprile 1892.

Grrena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeli zadavica, rora, zapala ustnih itd. mogu se u kratko vreme izlečiti rabljenjem NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

81 godina sjajnega uspjeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebjedni kašljne noći, navadne jutranje hreputavice i grjenih zapala nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkiša.

Opatka, Valja se paziti od varalica, koji je ponadnja. Zato treba uvjet zahtjevati Prendinijevi sladkiši (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkiša ima napisano na jednoj Strani "Pastiglio", na drugoj "Prendini". Cjena 30 nč. kutijice zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevi ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnih ljekarnah sveta. 13-52

Alojzij Suppanz

urar, Corso št. 39. 12-104

Prodaja in popravlja ure.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza nojosa rednja lega v Trstu.)

Prostori so odpri ti preskrbljeni s svečimi jedili do 2 ur popolnoči. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherovo pivo po nizkih cenah. Jamčim da točno in vestno postrežete se priporočam blagovoljnjej naklonjenosti slavnega občinstva.

104-88

P. Favero.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-52 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopicev.

Velika zalog ojnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zalog finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romansko žleplo za žvepljanje itd.

J. PSEHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglice, nekdaj imenovane univerzalne kroglice, znano domače odvajajoče sredstvo.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej poslje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld